

IJsvogelproject Gooi, Vechtstreek en Kennemerland

Onlangs startte de actie IJsvogel, gecoördineerd door Vogelbescherming. Deze actie richt zich met name op beekherstelprojecten. Landschapsbeheer Noord-Holland is begin 1995 begonnen met de voorbereiding van een ijsvogelproject in de eigen provincie. Niet via beekherstel (dat is hier niet zo van toepassing), maar op een geheel eigen wijze.

De IJsvogel is in Nederland een schaarse broedvogel. De laatste jaren schommelt het aantal broedparen tussen de 150 en 250 paar. Door strenge winters kan het aantal zeer sterk afnemen. Mede om die reden is de IJsvogel op de Rode Lijst van bedreigde broedvogels gekomen.

Het tot broeden komen van deze soort is vooral afhankelijk van water waarin zich voldoende kleine visjes bevinden. Door de op vele plaatsen toegenomen waterkwaliteit wordt de laatste jaren op veel meer plaatsen aan deze voorwaarde voldaan. Daarnaast is het van essentieel belang dat er plekken zijn waar zij hun nest kunnen bouwen. Dat gebeurt door in een steile oever of in een verticale wortelkruit van een omgevallen boom een gangetje te graven van circa 50 tot 100 centimeter lengte. Aan het eind daarvan worden de eieren gelegd.

Vogelbescherming Nederland richt zich in haar actie zoals gezegd op beekherstel. Het gaat daarbij niet alleen om de IJsvogel maar ook om bijbehorende insecten, vissen, planten enzovoorts. Op veel andere plekken waar de bekenproblematiek niet speelt zijn echter voor de IJsvogel ook belangrijke verbeteringen aan te brengen. Het belang hiervan onderkent ook Vogelbescherming.

In het Gooi, de Vechtstreek en Kennemerland ontbreekt het aan voldoende broedplaatsen. Wel is het zo dat buiten het broedseizoen in de hier aanwezige waterrijke biotopen regelmatig IJsvogels worden gezien. Tot broeden komt het dan niet omdat er onvoldoende of geen nestgelegenheid is.

Het ijsvogelproject heeft tot doel hierin verandering te brengen. In de drie genoemde gebieden is het de bedoeling vóór aanvang van het broedseizoen 1996 30 ijsvogelwanden te maken.

Uitvoering

Landschapsbeheer Noord-Holland (voorheen Stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer Noord-Holland) gaat het ijsvogelproject uitvoeren. Landschapsbeheer Noord-Holland wil dat laten doen door de werkgelegenheidsprojecten voor langdurig werklozen die zij in de provincie in stand houdt.

Voor de financiering van het project heeft de provincie Noord-Holland f 5000,- beschikbaar gesteld. Ook de Stichting DOEN van de Nationale Postcode Loterij doet een flinke duit in het zakje. Zij hebben inmiddels f 15000,- toegezegd!

In het Gooi en de Vechtstreek heeft de Vogelwerkgroep het Gooi e.o. reeds in 1992 een plan gemaakt om het aantal nestplaatsen uit te breiden. Hiertoe zijn op een kaart ruim twintig locaties aangeduid waar ijsvogelwanden gerealiseerd moeten worden. Inmiddels zijn hier nog enkele aanvullingen op gekomen. In Kennemerland wordt binnenkort gestart met informatie hierover op een rijtje te zetten.

Na toestemming van de grondeigenaar/beheerder zal er, afhankelijk van de situatie, een wandje afgestoken worden langs een steile oever, een geschikte boom worden omgetrokken danwel met leemhoudend zand een wal worden opgeworpen.

In het recente verleden is door Landschapsbeheer Noord-Holland al ervaring opgedaan met de uitvoering van dergelijk werkzaamheden. Met name in de Gooise Noordflank is dat gebeurd. Zo werd er in 1991 langs een zanderijsloot een wand afgestoken van circa twee meter hoog en drie meter lang. In 1993, 1994 en 1995 heeft hierin een IJsvogel gebroed. Niet ver daar vandaan werd op een andere plek in maart 1993 een Els omgetrokken waarvan de wortelkluit recht omhoog kwam te staan. In 1995 broedde hierin ook al een IJsvogel tot grote verrassing en blijdschap van de landgoedeigenaar.

Ook in het Spanderswoud bij Hilversum zijn op enkele plekken bomen op oevers omgetrokken. Hierin broeden zo nu en dan IJsvogels. Uit andere gegevens blijkt dat het broeden in wortelkluiten op meer plaatsen voorkomt.

Op korte termijn zullen de precieze locaties vastgesteld worden waar ijsvogelwanden te realiseren zijn. Daarbij wordt tevens bepaald of er afgestoken, omgetrokken of een wal opgeworpen wordt.

Leden van de Vogelwerkgroep die interesse hebben in dit project kunnen hieraan meewerken. Hierbij kunt u kiezen uit verschillende mogelijkheden. Gedacht moet worden aan het vaststellen van de locaties en overleggen met de terreineigenaar, het zelf meehelpen bij de uitvoering in het veld of het jaarlijks twee tot drie keer controleren van de nestwanden.

Wie wil assisteren bij een deel van deze activiteiten kan contact opnemen met ondergetekende.

Jelle Harder
regionaal coördinator Landschapsbeheer Noord-Holland
023-5143080 (werk) of 035-5424505 (privé)